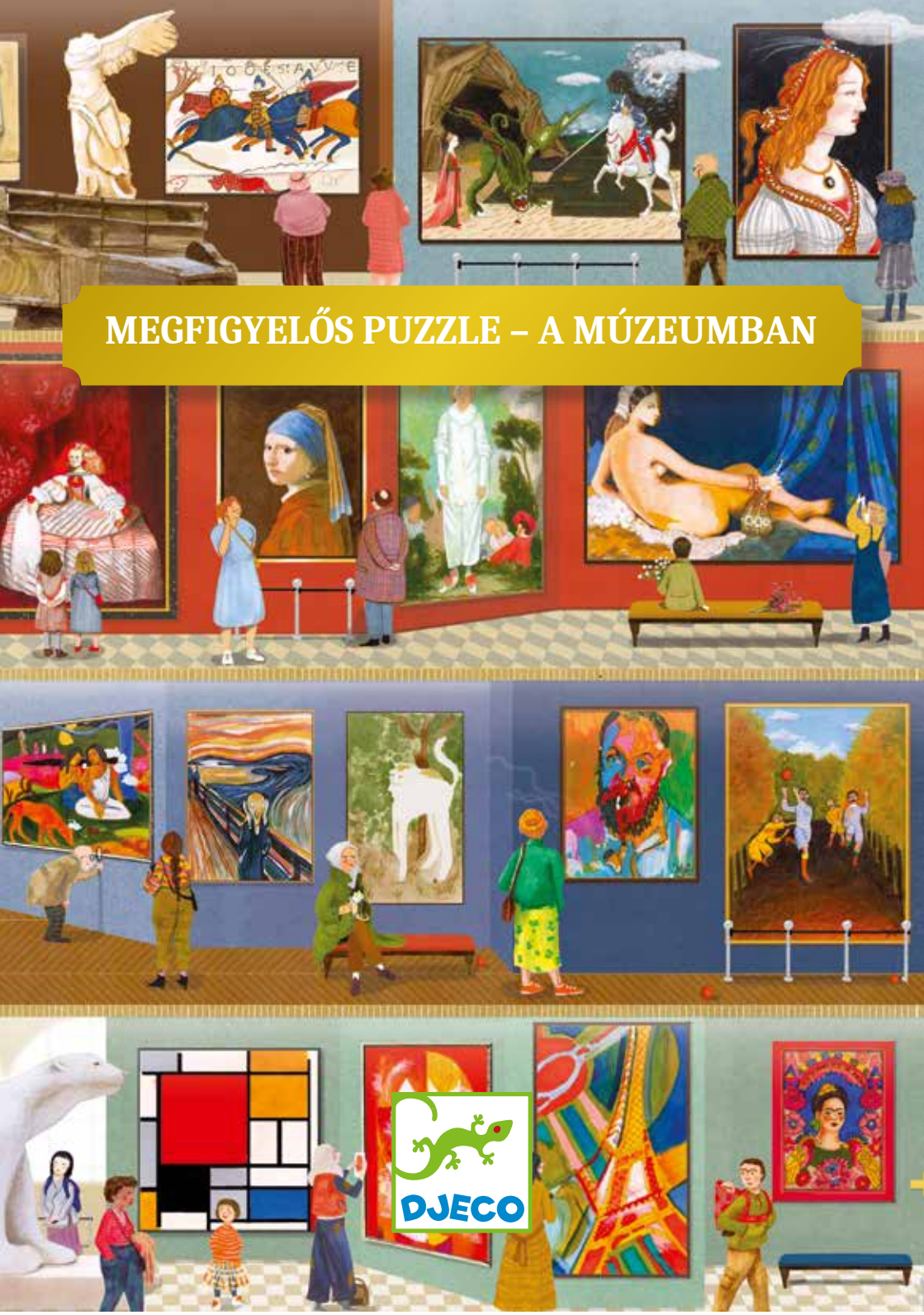

MEGFIGYELŐS PUZZLE – A MÚZEUMBAN
DJECO

„Minden gyerek művész. A kérdés az, hogyan maradjunk művészek, ha felnövünk.”

Pablo Picasso

Induljunk sétára a művészettörténet 40 remekművének nyomában – Alicia Baladan illusztrációival, *Marie Simon* leírásaival.

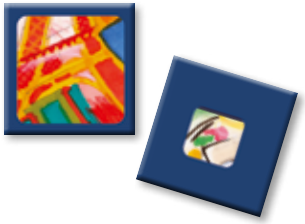

Megfigyelési kihívás:

Tartalom: 60 korong

Rakd ki a puzzle-t, és tedd magad elé. Keverd meg a korongokat (képpel lefelé), és tedd őket a puzzle mellé. Fordíts fel egy korongot: ez azt az elemet mutatja, amelyet meg kell találni az illusztráción.

Nézd át alaposan a puzzle-t, és ha megtaláltad a keresett elemet, tedd a korongot a hozzá illő képre. Ha tévedtél, vedd le a korongot, és tedd vissza képpel lefelé. A játék akkor ér véget, amikor az összes korong helyesen a puzzle-ra került.

o.8

Kék víziló Thébából

o.9

Kék ruhás hölgyek

o.10

Madárvadászat a mocsárban

o.11

Tutanhamon szarkofágja

o.12

Parthenón-fríz

o.13

Samothrakéi Niké

o.14

Bayeux-i faliszőnyeg

o.15

Szent György és a sárkány

o.16

Fiatal nő portréja

o.17

Mona Lisa

o.18–19

Szent Antal megkísértése

o.20

Gyönyörök kertje

o.21

Tavasz

o.22

Medúza feje

o.23

Margit Teréz infánsnő rózsaszín ruhában

o.24

A gyöngyfülbevalós lány

o.25 *Pierrot*

o.26 *A nagy odaliszk*

o.27 *Az erkély*

o.28 *Impresszió, napfelkelte*

o.29

Gyümölcsöstál, pohár és almák

o.30

Búzamező ciprusokkal

o.31

A tizennégy éves kis táncosnő

o.32

A cirkusz

o.33

Öröm

o.34

A sikoly

o.35

A fehér macska

o.36

Henri Matisse

o.37

Futballozók

o.38

Kozákok

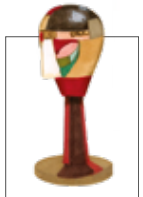
o.

Adele portréja

40

Női fej

o.41

Fej
Dada

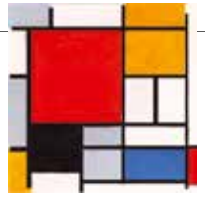
o.42

Harlekin gitárral

o.43

Jegesmedve

o.44

Nagy vörös síkkal, sárgával, feketével, szürkével és kékkel

o.45

Senecio

o.46

Eiffel-torony

o.47

A keret

Kék víziló Thébából,
Kr. e. 1875–1680, Louvre, Párizs

Az egyiptomiak voltak az ókor első művészei. Ezt a kis vízilovat 4000 évvel ezelőtt formázták kék egyiptomi fajanszból. A testére lótuszleveleket festettek, mintha az állat a Nílusban fürdene.

„Kék ruhás hölgyek” freskó,
kb. Kr. e. 1500, Héraklion Régészeti Múzeuma, Kréta

Az ókori Görögországban a házak falait festményekkel díszítették. Ez a három hölgy Minósz király palotájából olyan, mintha hármasikrek lennének. Rendkívül elegánsak; hullámos hajuk van, frizurájukat ékszerek díszítik. Kecsesen mozognak, felemelt tenyérrel. Talán egy ünnepségen táncolnak?

Madárvadászat a mocsárban
kb. Kr. e. 1350, British Múzeum, London

Az egyiptomiak életük jeleneteit a sírok falaira ábrázolták, hogy az elhunytak a túlvilágon is folytathassák tevékenységüket; itt Nebamunt látjuk, amint egy kis csónakból vadászik. Szigorú szabályok vonatkoztak az alakok és tárgyak ábrázolására, hogy minden elem könnyen felismerhető legyen. Az állatokat mindig oldalnézetből, a virágokat elölnézetből festették, az embereknél viszont vegyes ábrázolásmódot alkalmaztak: a törzset és a vállat szemből, a karokat, lábakat és az arcot oldalnézetből mutatták, a szemet viszont teljes nézetben (en face) rajzolták meg.

Tutanhamon szarkofágja,
kb. Kr. e. 1327, Egyiptomi Múzeum, Kairó

Az egyiptomi szarkofágok úgy illeszkedtek egymásba, mint az orosz matrjoskák. A legkisebben nyugodott a múmia, melynek testét vászoncsíkokba tekerték. Tutanhamon szarkofágja tömör aranyból készült, a fáraó fején pedig jellegzetes fejdísze, a csíkos nemesz díszeleg, közepén kobra ábrázolásával.

05

Részlet a Parthenón frízéből, kb. Kr. e. 440,
British Múzeum, London

A görögök kiváló szobrászok voltak, közülük a leghíresebb Pheidiasz. Ő tervezte az athéni Parthenón 160 méter hosszú frízét. Domborműtechnikát alkalmazott: az alakokat a márványtömbből faragta ki úgy, hogy nem választotta el őket teljesen a háttértől. Ezen a töredéken férfiak, nők és egy fiú vesznek részt Athéné istennő tiszteletére rendezett ünnepi menetben; a szobor olyan rendkívüli, hogy az alakok mozgásban lévőnek tűnnek.

Samothrakéi Niké,
Kr. e. 200–175, Louvre, Párizs

A tökéletesen arányos, izmos és harmonikus testek megformálásával a görögök olyan mintát alkottak, amely az ókortól napjainkig inspirálja a művészeket. Ez a szárnyas női alak a győzelmet jelképezi. Samothraké szigetén, egy szikla tetején állították fel; bátorságot adott a hajósoknak.

06

07

08

Bayeux-i faliszőnyeg,
kb. 1080, Bayeux-i Faliszőnyeg Múzeuma, Bayeux

A középkorban a művészek egy hatalmas, 70 méter hosszú vásznon ábrázolták, hogyan hódította meg Angliát Hódító Vilmos. Láthatók rajta viking hajók, csatajelenetek, lovagok és latin feliratok. Az egész alkotást színes gyapjúfonalakkal hímezték; ez a történelem első képregénye.

„Szent György és a sárkány”, Paolo Uccello,
kb. 1470, National Gallery, London

A reneszánsz idején az olasz művészek a tér ábrázolására törekedtek. Uccello „tűnőpontokat” használt: a pázsit szélén futó két képzeletbeli vonal a háttérben látható kis tájban találkozik. A sárkányt és Szent György lovát háromnegyed nézetben festette meg, így lerövidítette a fej és a farok közötti távolságot. Ezek az eljárások a mélység illúzióját keltik. Ez a perspektíva. Forradalmasította a festészetet.

09

„Fiatal nő portréja”, Sandro Botticelli,
1480–1485, Städel Múzeum, Frankfurt am Main

A reneszánsz újabb vívmánya a portré volt. Egy herceg, aki szerelmes volt a Firenze legszebb lakosának tartott nőbe, megbízta Botticellit, hogy fesse meg a képmását. A festő nagy gondossággal ábrázolt minden részletet. Talán szebbnek mutatta, mint amilyen valójában volt?

„Mona Lisa”, Leonardo da Vinci,
1503–1519, Louvre, Párizs

A Mona Lisa a világ leghíresebb festménye; naponta 20 000–30 000 látogató érkezik a Louvre-ba, hogy megfejtse a titkát. Mit jelent a mosolya? Valóban követ minket a tekintete, amikor elmozdulunk a vászon előtt? Leonardo da Vinci elmosta a kontúrokat – ezt a festési technikát „sfumatónak” nevezik; ennek köszönhetően az alak nem tűnik laposnak, és a Mona Lisa igazi személynek látszik. Ez a titok!

10

11

Részlet Hieronymus Bosch „Szent Antal megkísértése” című festményéből
kb. 1500, Lisszaboni Nemzeti Régiségtár

Bosch fantasztikus világot festett, amelyet őrültek, szörnyek és különös lények népesítenek be. Burjánzó fantáziája volt. Ez egy részlet egyik nagy vallási témájú képéből. Ennek a madárnak a fején tölcsér van, nagyon hosszú füle és korcsolyája, csőrében pedig egy átszúrt levelet visz.

Részlet Hieronymus Bosch „Szent Antal megkísértése” című festményéből
(kb. 1500, Lisszaboni Nemzeti Régiségtár).

Magasan az égen egy hal úszik. A hátán tojás kerekségű hasú férfi és rózsaszínbe öltözött hölgy ül. Mivel az olajfestés technikája ekkorra már tökéletesedett, Bosch a legapróbb részleteket is hihetetlen pontossággal festhette meg.

12

13

Részlet Hieronymus Bosch „Gyönyörök kertje” című festményéből
1504, Prado Múzeum, Madrid

Ez a különös palota egy elképzelt kertben áll, amely tavakkal és folyókkal, óriási eperrel és szederrel és csodálatos teremtményekkel van tele. Boschnak ezernyi ötlete volt. Egyetlen más reneszánsz festő sem alkotott úgy, mint ő.

„Tavasz”, Giuseppe Arcimboldo,
1573, Louvre, Párizs

Arcimboldónak remek ötlete támadt: a portrék elkészítéséhez szezonális virágokat, gyümölcsöket és zöldségeket használt. A „Tavasz” 80 különböző virágból áll. Ha eltávolodsz, mintha varázspálcával érintenék meg, arc bukkan elő belőlük. Ezt a technikát „trompe-l’œil”-nek (szemfényvesztésnek) nevezik.

14

„Medúza feje”, Caravaggio,
1597–1598, Uffizi Képtár, Firenze

A mitológiában a rettenetes Medúza képes kővé változtatni mindenkit, aki a szemébe néz. Perszeusz egy tükörként működő pajzsot tart elé. Amikor Medúza meglátja a tükörképét, saját csapdájába esik; a hős ekkor karddal levághatja a fejét. Medúza vérzik, a haját alkotó kígyók pedig még mindig mozognak – ez hatalmas élmény!

15

„Margit Teréz infánsnő”, Diego Velázquez,
kb. 1660, Prado Múzeum, Madrid

Ez a kislány rendkívül jól viselkedik. A szülei Spanyolország királya és királynéja. Diego Velázquez korábban már megörökítette egy másik híres festményén – az „Udvarhölgyek” („Las Meninas”). Itt Margit infánsnő 9 éves. Hercegi ruhájában sem mozdulni, sem futni nem tud.

16

1597-1598 kb. 1660

17

„A gyöngyfülbevalós lány”, Johannes Vermeer,
1665, Mauritshuis, Hága

Vermeer az egyik leghíresebb holland festő. „A fény mesterének” nevezik, mert képein finom, titokzatos hangulatot teremt. A fiatal lány fején kék-sárga turbán van – olyan színekben, amelyeket a művész különösen kedvelt. A fény fehér csillanást ad a fülbevalójának. A képből mély csend árad.

„Pierrot”, Jean-Antoine Watteau,
1718–1719, Louvre, Párizs

Pierrot nagyon magas – 1,80 méter. Úgy néz ki, mintha színpadon állna. Mögötte a háttérben további színészeket és egy szamarat látunk; a fejük csak a térdéig ér. Pierrot uralja az egész teret; fehér jelmezében szelídnek és elgondolkodónak tűnik. Ha ránézel, az az érzésed, hogy mindjárt kilép a képből.

18

19

„A nagy odaliszk”, Jean-Auguste-Dominique Ingres,
1814, Louvre, Párizs

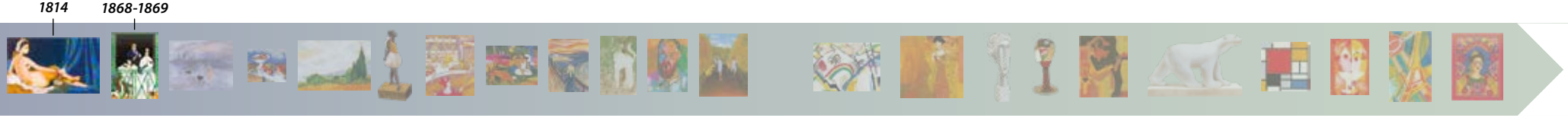
Ingres szerette a vonalat; meztelen nőt festett hátulról, aki szeme sarkából ránk néz. Ez a mester szándékosan meghosszabbította a hátát, mert azt akarta, hogy az ókori istennőkhöz hasonlóan tökéletes legyen. Ékszerei, turbánja és pávatollból készült legyezője révén olyan, mint egy palotabeli királynő az „Ezeregyéjszaka” meséiből.

„Az erkély”, Édouard Manet,
1868–1869, Musée d’Orsay, Párizs

Manet már nem akart múltbeli vagy távoli országokból vett történeteket ábrázoló képeket festeni. A párizsiak korabeli életét mutatta be – a ruháikat és a környezetüket. Ezen az erkélyen a három pózoló barát semmi különöset nem csinál. Látszanak az ecsetvonások, a művész erőteljes színeket és éles kontrasztokat használt. Akkoriban ez nagyon megdöbbentő volt.

20

„Impresszió, napfelkelte”, Claude Monet,
1872, Musée Marmottan Monet, Párizs

Amikor ezt a képet 1874-ben először bemutatták, sokan kinevették Monet-t. Szerintük úgy festett, mint egy gyerek, és a vászon befejezetlennek tűnt. Mégis sikerült megragadnia a napfelkeltével változó fényt. Tájra vetett pillantása adta az impresszionisták nevét – a világ leghíresebb festőinek nevét.

21

„Gyümölcsöstál, pohár és almák”, Paul Cézanne,
1879–1882, magángyűjtemény

A csendélet tárgyakból összeállított kép. Cézanne színnel építette fel a formákat, mert számára a rajz és a szín egységet alkotott. Almái tömör golyókra emlékeztetnek, még a kelme is nehéznek tűnik. Az impresszionistákkal ellentétben Cézanne nem akarta megörökíteni azt, ami el fog tűnni. Újszerű festésmódja hatott azokra a művészekre, akik később megteremtették a kubizmust. A „modern művészet atyjának” nevezik.

22

1872 1879-1882

23

„Búzamező ciprusokkal”, Vincent van Gogh, 1889,
National Gallery, London

Van Gogh érzelmekkel festett; nem félt vastag festékréteget felvinni és intenzív színeket használni, és a hullámos vonalakat is kedvelte. Ha ránézel erre a búzamezőre, érezheted a nap melegét, láthatod a fák között mozgó szelet és a táncoló felhőket. Van Gogh zseni volt, mégsem értette meg senki a saját korában.

„A tizennégy éves kis táncosnő”, Edgar Degas,
kb. 1881, Musée d’Orsay, Párizs

Degas gyakran rajzolt és festett balett-táncosnőket. Hogy még közelebb kerüljön a valósághoz, szobrot készített egy fiatal balerináról, igazi szoknyába (tütübe) öltöztette, és szalagot kötött a hajába. Ez volt az egyetlen szobor, amelyet valaha kiállított, mert Degas elsősorban festő volt.

24

„A cirkusz”, Georges Seurat,
1890–1891, Musée d’Orsay, Párizs

Bár nem látszik, ez a kép több ezer apró pontból áll. Seurat a tudományt akarta ötvözni a művészettel. A színeket nem keverte a palettán, hanem apró pontokra bontotta, és egymás mellé helyezte őket. Az észlelt színt a néző szeme határozza meg: például a piros mellett álló sárga narancssárga hatását kelti. Találmányát pointillizmusnak nevezték el.

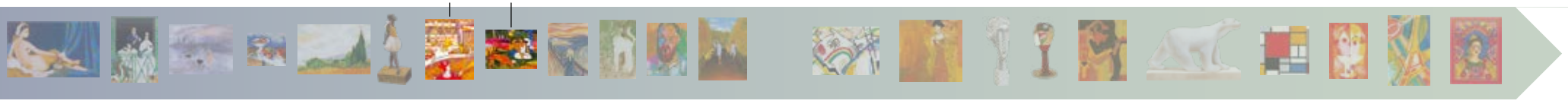
25

26

„Öröm”, Paul Gauguin,
1892, Musée d’Orsay, Párizs.

Gauguin utazó volt. Tahitira érkezve nem azt festette, amit látott, hanem átalakította a valóságot. A meleg színeket síkszerűen, nagy foltokban hordta fel, és körvonalazta is őket. Az egész olyan, mint egy álom.

27

„A sikoly”, Edvard Munch,
1893, Oslói Nemzeti Múzeum

Az alak arca eltorzult. Halálra rémültnek tűnik. Miért fogja be a fülét? Munch az emberi érzelmeket színnel és vonallal akarta megjeleníteni. Ezt expresszionizmusnak nevezik.

28

„A fehér macska”, Pierre Bonnard,
1894, Musée d’Orsay, Párizs

Bonnard és a nabisták csoportjába tartozó barátai megújították a festészetet, a japán fametszetekből merítve ihletet. Bonnard szerette átalakítani a valóságot: szokatlanul hosszú lábú macskája meghajlítja a hátát, és kérdőjelként emeli fel a farkát.

29

„Henri Matisse”, André Derain,
1905, Tate Liverpool

1905 nyarán Derain és Matisse élénk színekkel, azokat nem keverve festette meg egymás portréját. Nincs itt hagyományos árnyékolás: Matisse arca sokszínű, az árnyék pedig kék! Amikor a közönség meglátta ezeket a képeket, annyira megdöbbent, hogy a művészeket „fauves”-nak, azaz „vadállatoknak” nevezte. Ezt az új festői stílust fauvizmusnak hívták.

30

„Futballozók”, Henri Rousseau,
1908, Guggenheim Múzeum, New York

Rousseau gyermeki lélek volt; maga tanult meg festeni, és fantáziadús stílust alakított ki. Az általa ábrázolt bajszos, csíkos mezes férfiak rögbiznek. A „futball-rögbi” – ahogy akkoriban ezt a sportágat nevezték – első mérkőzését Franciaország és Anglia között Párizsban játszották, ugyanabban az évben, amikor a művész ezt a képet festette.

31

Kozákok, Vaszilij Kandinszkij,
1910–1911, Tate Modern, London

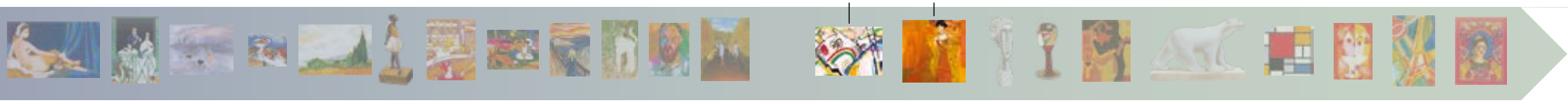
Kandinszkij az absztrakt művészet atyja. A képe a „Kozákok” címet viseli, de az orosz lovasokat nehéz megtalálni rajta: az ecsetvonások, színek és a szivárvány között már semmi konkrétumot nem lehet kivenni. Kandinszkij szerint a képet úgy kell hallgatni, ahogy a zenét.

32

Adele Bloch-Bauer portréja I, Gustav Klimt,
1903–1907, Neue Galerie, New York

Klimt aranyba vonja a festményét, mint a középkorban. Adele sápadt arca és keze a drága, aranyozott keretből bukkan elő. A művész az ókori mozaikokból merített ihletet, hogy Adélét korunk császárnőjévé tegye.

Női fej, Amedeo Modigliani,
kb. 1911–1912, National Gallery of Art, Washington

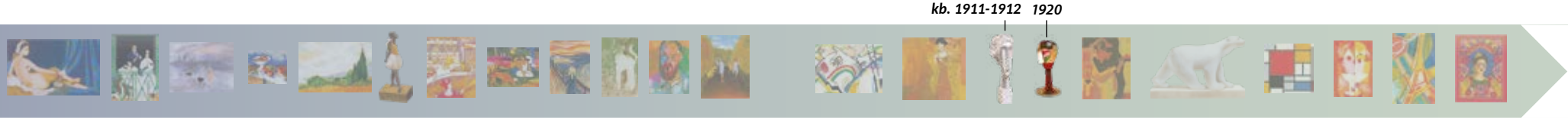
Modigliani afrikai maszkokból merített ihletet. Egyszerű, lágy formákat faragott: ovális fejet mandula alakú szemmel és nagyon hosszú, háromszög alakú orral. Bár megváltoztatta az arányokat, a női alak jól felismerhető. Arca nyugodt és szép.

„Dada fej”, Sophie Taeuber-Arp,
1920, Centre Pompidou, Párizs

A dadaizmus olyan művészeti irányzat volt, amely humorral szegett meg minden szabályt. Ezen a rendkívüli fejen már nincs sem száj, sem szem – csak az orr és a színek maradtak. Sophie Taeuber-Arp egy fejfedők kiállítására szolgáló fatárgyat alakított át.

35

„Harlekin gitárral”, Juan Gris,
1919, Centre Pompidou, Párizs

A harlekin és a gitárja olyan, mint kivágott, majd újra összeragasztott papírdarabok. Juan Gris kubista festő volt. A kubizmus, amelyet Picasso indított el, a látott tárgyat geometriai formákra bontja, és különböző nézőpontokat egyesít. A művészek megváltoztatták a világ ábrázolásának módját, mert a fényképezés már úgy mutatta, ahogy valójában volt.

„Jegesmedve”, François Pompon,
1922–1933, Musée d’Orsay, Párizs

Pompon állatokat faragott. A párizsi Jardin des Plantes állatkertben figyelte meg őket. A jegesmedvéje 2 méter hosszú. A szobor stilizált, ami azt jelenti, hogy a művész elhagyta a részleteket, és egyszerűsítette a formát. Ennek ellenére a medve élőnek tűnik.

36

37

„Nagy vörös síkkal, sárgával, feketével, szürkével és kékkel komponált kép”, Piet Mondrian,
1921, Hágai Képzőművészeti Múzeum

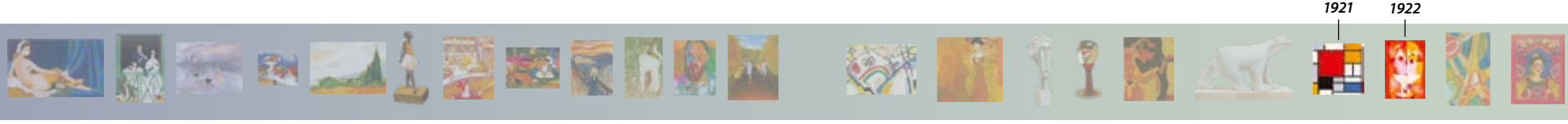
Mondrian szerint a művészetnek már nem a valóságot kell utánoznia, hanem eszmét kell kifejeznie. Képeit sárga, piros és kék négyzetekből és téglalapokból (alapszínek) komponálta, fekete vízszintes és függőleges vonalakkal körülvéve. Bár a képei hasonlónak tűnhetnek egymásra, mindegyik más.

38

„Senecio”, Paul Klee,
1922, Kunstmuseum, Bázel.

Paul Klee szeretett úgy festeni, mint egy gyerek, és teljes szabadságot adott a fantáziájának. Az alakjának két vörös golyó formájú szeme, háromszög alakú szemhéja és egyetlen szemöldöke van, orr helyett pedig színes négyzetek és téglalapok.

39

„Eiffel-torony”, Robert Delaunay,
1926, Modern Művészetek Múzeuma, Párizs

Robert Delaunay mindent meg akart festeni, ami az ő idejében modern volt – például a repülőgépeket vagy az Eiffel-tornyot. Annyira imádta a „Vasdámát”, hogy 30 képet festett erről az építményről! Ezen a vásznon repülőgép szemszögéből ábrázolta. A talaj síkját függőlegesre fordította, és nagy, színes köröket helyezett rá. Minden forog… Olyan érzésünk van, mintha repülnénk!

„A keret”, Frida Kahlo,
1938, Centre Pompidou, Párizs

A művészet megmentette Frida Kahlót; azért kezdett festeni, mert gyakran feküdnie kellett. Rengeteg önarcképet készített. Összenőtt szemöldökéről ismerhető fel, amely olyan, mint a fecske szárnya. Itt az arcát virágokból és madarakból álló keret veszi körül, amelyet egy mesterember festett hazája, Mexikó tiszteletére.

40

DJ07415

DJECO

Djeco
3, rue des Grands Augustins
75006 Paris - France
www.djeco.com